

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 11 lipca 2017 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi oddalił powództwo (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. skierowane przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W. o zapłatę kwoty 459,48 zł obciążając stronę powodową obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego ubezpieczyciela kwoty 137,00 zł tytułem kosztów postępowania.

Sąd I instancji ustalił, iż w wyniku kolizji drogowej jaka miała miejsce w dniu 21 października 2015 r. uszkodzeniu uległ – będący własnością Z. K. - samochód marki K. C. o numerze rejestracyjnym (...) zaś sprawca tego zdarzenia – w zakresie swej odpowiedzialności cywilnej za szkody związane z ruchem pojazdu,

którym się poruszał – chroniony był przez (...) Spółka Akcyjna w M. (H.), którego portfel ubezpieczeń został przejęty przez pozwanego ubezpieczyciela. Z. K. dokonując zgłoszenia szkody u ubezpieczyciela sprawcy zdarzenia komunikacyjnego uzyskała od niego informację o możliwości skorzystania – za pośrednictwem poprzednika prawnego pozwanego - z pojazdu zastępczego; poszkodowana mogła otrzymać takie auto bez dodatkowych kosztów, z nieodpłatnym podstawieniem pojazdu i bezpłatnym jego odbiorem zaś jedynymi wydatkami jakie miała ponieść były te, które dotyczyły zakupu paliwa. Jednocześnie – jak wskazał Sąd Rejonowy – Z. K. została poinformowana, iż dobową stawka najmu pojazdu odpowiadająca klasie uszkodzonego auta wynosi 90,00 zł netto. Poszkodowana – o ile chciałaby skorzystać z oferty (...) Spółka Akcyjna w M. (H.) – miała się skontaktować z tym podmiotem.

Z. K. – z uwagi na fakt, iż samochód był jej potrzebny w życiu codziennym – zawarła umowę najmu auta zastępczego z (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. – przedmiotem najmu był samochód marki H. (...) zaś dobową stawka najmu została określona przez strony umowy na poziomie kwoty 180,00 zł netto; najem pojazdu zastępczego trwał 4 dni zaś jego koszt zamknął się kwotą 720,00 zł netto (885,60 zł brutto). Sąd I instancji podniósł także, iż strona poszkodowana w dniu 21 października 2015 r.

(w uzasadnieniu wskazano błędną datę umowy przelewu wierzytelności – faktycznie przelew miał miejsce w dniu 2 listopada 2015 r.) przeniosła na powoda wierzytelność

jaka przysługiwała jej wobec ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej sprawcy zdarzenia z tytułu szkody komunikacyjnej z dnia 12 września 2015 r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. wezwał stronę pozwaną do zapłaty kwoty 885,60 zł stanowiącej odszkodowanie obejmujące wydatki związane z korzystaniem przez Z. K. z auta zastępczego. Strona pozwana w toku postępowania likwidacyjnego wypłaciła odszkodowanie w wysokości 442,80 zł przyjmując za uzasadniony 4. dniowy okres korzystania przez Z. K. z samochodu zastępczego przy zastosowaniu dobowej stawki najmu na poziomie kwoty 90,00 zł brutto (w uzasadnieniu błędnie przyjęto dobową stawkę najmu w wysokości brutto – stawka ta zamykała się kwotą 110,70 zł).

Przy ustalonym wyżej stanie faktycznym sprawy Sąd Rejonowy uznał roszczenie (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. za niezasadne. Wskazując, iż pomiędzy stronami tego procesu nie było sporu co do tego, że strona pozwana ponosi odpowiedzialność za skutki kolizji z dnia 21 października 2015 r. powodującej uszkodzenia samochodu Z. K. jak również odnośnie uzasadnionego okresu najmu auta zastępczego, Sąd I instancji podniósł iż istota sporu sprowadzała się do oceny zasadności wysokości stawki najmu przyjętej przez stronę powodową na poziomie kwoty 180,00 zł netto w kontekście podniesionego przez (...) Spółka Akcyjna w W. zarzutu zachowania poszkodowanej jako pozostającego w sprzeczności z jej obowiązkiem współdziałania w procesie likwidacji szkody i niepowiększania rozmiarów uszczerbku. Uznając wydatki związane z najmem auta zastępczego jako celowe i ekonomicznie uzasadnione, Sąd Rejonowy podniósł iż poszkodowany może żądać zrekompensowania uszczerbku majątkowego polegającego na braku możliwości korzystania z uszkodzonego samochodu zaś w jego ramach – pokrycia kosztów najmu pojazdu zastępczego za okres,

w którym nie było możliwe korzystanie z uszkodzonego samochodu (uzasadniony czas najmu) przy czym długość tego okresu warunkowana jest lojalnym zachowaniem się poszkodowanego wobec ubezpieczyciela a dobową stawkę

najmu nie może przekraczać cen obowiązujących na rynku lokalnym (w miejscu, w którym użytkowany był uszkodzony samochód).

Sąd Rejonowy uznał, iż skorzystanie przez poszkodowaną z samochodu zastępczego było konieczne, gdyż Z. K. miała prawo dysponować sprawnym pojazdem zaś sam fakt jego wykorzystywania wyłącznie do codziennych czynności życiowych, w aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej, uzasadnia potrzebę najmu auta zastępczego.

Sąd I instancji, oceniając zachowanie pozwanego ubezpieczyciela, który tuż po otrzymaniu zgłoszenia szkody złożył Z. K. ofertę zorganizowania najmu pojazdu zastępczego określając jednocześnie warunki na jakich najem mógł być dokonany (podając poszkodowanej, iż jedyne koszty jakie miałaby ona ponieść to wydatki związane z zakupem paliwa), podniósł iż wskazuje ono na dochowanie najwyższej staranności związanej z obowiązkami dłużnika ponoszącego zastępczą odpowiedzialność za sprawcę kolizji. Wskazując iż pracownik ubezpieczyciela poinformował Z. K., że może ona skorzystać z pojazdów zastępczych innych firm, jednakże jeżeli to uczyni to dobową stawką zostanie zweryfikowana do poziomu 90,00 zł netto, w sytuacji w której poszkodowana zawarła umowę najmu auta zastępczego z dobową stawką wyższą o 90,00 zł netto, Sąd Rejonowy podniósł, że dokonany przez poszkodowaną wybór znacznie rażąco wyższej oferty (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. stanowi naruszenie treści przepisu art. 354 § 2 kc. Co prawda podmiot poszkodowany nie ma obowiązku poszukiwania na rynku najtańszej oferty, jednakże wobec tego że propozycja ubezpieczyciela została przedstawiona Z. K. w sposób bezpośredni, konkretny i stanowczy zaś rezygnacja z niej przez poszkodowaną jawi się jako arbitralna i nieuzasadniona. W ocenie Sądu Rejonowego, skoro poszkodowana miała możliwość skorzystania z tańszych usług najmu, nie można kosztami jej nieekonomicznej i zwiększającej rozmiar uszczerbku decyzji (najmu pojazdu zastępczego za wyższą dobową stawkę) obciążać pozwanego ubezpieczyciela. Takie zachowanie Z. K. zostało ocenione jako nieracjonalne zaś jego konsekwencje wykraczają poza granice normalnych następstwa zdarzenia szkodzącego – poszkodowana mogła bez żadnych utrudnień zminimalizować szkodę zaś odrzucając ofertę (...) Spółka Akcyjna w W. Z. K. naruszyła obowiązek współpracy z dłużnikiem o jakim jest mowa w przepisie art. 354 § 2 kc. Jeżeli bowiem dłużnik z własnej inicjatywy oferuje poszkodowanemu zorganizowanie określonej usługi rekompensującej szkodę poniesioną przez poszkodowanego, a ten ostatni bez żadnego powodu z oferty tej nie korzysta, to nie sposób uznać za pozostające w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodzącym kosztów przewyższających te należności, które ponieść byłby zobowiązany, gdyby z oferty tej skorzystał. Uznając prawo poszkodowanego do wyboru usługodawcy (wynajmującego auto zastępcze), Sąd I instancji podniósł iż kryterium adekwatnego związku przyczynowego jest zachowane wówczas, gdy decyzja poszkodowanego o wyborze tego, czy innego usługodawcy pozostaje w granicach ogólnie pojmowanej ekonomicznej racjonalności.

Mając na względzie wskazane wyżej okoliczności, Sąd Rejonowy przyjął iż (...) Spółka Akcyjna w W. płacąc z tytułu najmu pojazdu zastępczego odszkodowanie przy uwzględnieniu dobowej stawki 90,00 zł netto, wykonał swe zobowiązanie co prowadzić musiało do oddalenia żądania (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł..

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd Rejonowy oparł na przepisie art. 98 kpc, uznając powoda – jako przegrywającego sprawę – za zobowiązanego do zwrotu (...) Spółka Akcyjna w W. kwoty 17,00 zł jako opłaty skarbowej stwierdzającej ustanowienie pełnomocnika oraz należności z tytułu kosztów zastępstwa procesowego – kwoty 120,00 zł.

Wyrok Sądu I instancji został w całości zaskarżony apelacją przez powoda (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł..

Strona powodowa zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na rozstrzygnięcie sprawy:

- przepisu art. 233 § 1 kpc - poprzez wadliwą i sprzeczną z zasadami logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego w postaci: umowy z dnia 1 maja 2014 r. zwrot zawartej przez pozwanego

z wypożyczalnią pojazdów zastępczych oraz zeznań świadka Z. K. i uznanie, że: warunki najmu zaoferowane przez powoda i przedstawione przez pozwanego są porównywalne a niewynajęcie pojazdu zastępczego za pośrednictwem pozwanego było nieusprawiedliwione zaś poszkodowana powinna była wynająć pojazd za stawkę wskazaną przez pozwanego, podczas gdy z przedstawionych przez pozwanego warunków najmu oraz zeznań świadka wynika, że najem zaoferowany przez powoda był korzystniejszy dla poszkodowanej, nie był obciążony dodatkowymi opłatami (w przeciwieństwie do warunków zapewnionych przez podmiot współpracujący z pozwanym, co wynika z przedstawionej umowy) a skutek najmu pojazdu zastępczego od powoda poszkodowana zminimalizowała dolegliwość spowodowaną niemożnością korzystania z własnego pojazdu wskutek czynu niedozwolonego, za który pozwany ponosi odpowiedzialność, a w konsekwencji wynajęcie pojazdu zastępczego od powoda zamiast za pośrednictwem pozwanego było w pełni usprawiedliwione okolicznościami;

1. obrazę prawa materialnego:

- przepisu art. 354 § 2 w zw. z art. 354 § 1 kc - poprzez błędną wykładnię i uznanie, że poszkodowana miała obowiązek zawarcia umowy z podmiotem wskazanym przez pozwanego, bądź też na warunkach przezeń podanych oraz, że swoim zachowaniem naruszyła obowiązek współpracy z pozwanym;
- przepisu art. 363 § 1 kc - poprzez jego niezastosowanie i nieuzasadnione zaniżenie należnego powodowi odszkodowania, podczas gdy koszty najmu pojazdu wynikające z umowy najmu oraz faktury VAT były celowe i ekonomicznie uzasadnione;
- przepisu art. 361 § 1 w zw. z art. 353¹ kc - poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że stawka przewidziana w umowie najmu zawartej przez poszkodowaną nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodzącym, podczas gdy poszkodowana miała prawo wyboru podmiotu wynajmującego, o ile stawka dzienna - jak w niniejszej sprawie - jest rynkowa i nie jest rażąco wygórowana.

Wskazując na powyższe zarzuty strona skarżąca domagała się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 459,48 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 2 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego jak również zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

(...) Spółka Akcyjna

w W. wniósł o oddalenie środka odwoławczego oraz zasądzenie na swoją rzecz od strony powodowej kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja strony powodowej – jako niezasadna – podlegała oddaleniu w oparciu o przepis art. 385 kpc.

Wszystkie zarzuty apelacyjne jakie zostały postawione rozstrzygnięciu Sądu I instancji ocenić należy za niezasadne co prowadzić musi do oddalenia złożonego środka odwoławczego.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy Sąd I instancji dokonał szczegółowego ustalenia stanu faktycznego sprawy i wywiódł z niego prawidłowe wnioski jak również oparł swe rozstrzygnięcie na prawidłowej podstawie prawnej.

Nie mógł zasługiwać na uwzględnienie zarzut powoda naruszenia przez Sąd I instancji przepisu art. 233 § 1 kpc poprzez wadliwą i sprzeczną z zasadami logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego. Skarżący uchybienia temu przepisowi upatrywał w błędnym przyjęciu przez Sąd I instancji iż

warunki najmu auta zastępczego jakie były zaoferowane przez powoda i przedstawione przez stronę pozwaną były porównywalne a tym samym iż zaniechanie zawarcia przez poszkodowaną umowy najmu auta zastępczego za pośrednictwem pozwanego ubezpieczyciela nie było usprawiedliwione.

W okolicznościach niniejszej sprawy – co potwierdza treść nagranej rozmowy przeprowadzonej przez poszkodowaną Z. K. oraz przedstawiciela pozwanego ubezpieczyciela – strona pozwana zaoferowała poszkodowanej samochód zastępczy, wskazując w treści tej oferty, iż poza kosztami związanymi z korzystaniem z tego auta (kosztami paliwa) nie będzie ponosiła jakichkolwiek innych opłat, w szczególności wskazując iż dostarczenie samochodu i jego odbiór po zakończeniu najmu zostaną przeprowadzone nieodpłatnie. W tym zakresie warunki najmu wynikające z oferty (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. oraz pozwanego ubezpieczyciela niczym się nie różniły. Nieuprawnionym jest twierdzenie apelacji, iż z faktu że umowy łączące stronę pozwaną ze współpracującymi z nią wypożyczalnią wskazywały opłaty za podstawienie i odbiór samochodu, to tymi należnościami poszkodowana byłaby obciążona. Okoliczność ta

nie wynika z oferty przedstawionej Z. K. przez przedstawiciela pozwanego ubezpieczyciela (wręcz temu zaprzecza, skoro osoba działająca w imieniu pozwanego wskazała, iż poszkodowana nie będzie ponosiła żadnych wydatków poza kosztami paliwa)

a nadto – biorąc pod uwagę fakt, że samochód zastępczy (co potwierdzają zeznania Z. K.) został podstawiony poszkodowanej i od niej odebrany w miejscu naprawy uszkodzonego auta (w Ł. przy al. (...)) w godzinach pracy warsztatu –

nie zachodziły, wynikające z umów zawartych przez pozwanego ubezpieczyciela

ze współpracującymi z nim wypożyczalnią, warunki do obciążenia przez wynajmującego opłatami za podstawienie i odbiór auta zastępczego. Kwestia związana z – wynikającymi

z umów zawartych przez pozwanego z podmiotami zajmującymi się najmem pojazdów zastępczych – opłatami jakie pozwany uiszczał podmiotowi wynajmującemu od każdego poszkodowanego (nawet jeśli wpływała na wysokość dobowej stawki najmu – jej obniżenie), w niniejszej sprawie pozostaje całkowicie obojętną skoro były to ustalenia pozwanego,

których konsekwencjami poszkodowana w żadnym zakresie nie miała być obciążana. Twierdzenia apelacji jakoby – skutek opłat regulowanych przez (...) Spółka Akcyjna w W. podmiotom współpracującym z pozwanym ubezpieczycielem w zakresie dotyczącym pojazdów zastępczych – miałyby spowodować wzrost kosztów najmu takiego auta prowadząc

do ich przerzucenia na najemcę, ocenić należy jako w żaden sposób nie wykazane przez powoda a tym samym jako całkowicie gołosłowne.

Istotne dla prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu I instancji są zeznania poszkodowanej Z. K., twierdzącej iż kwestie związane z warunkami najmu były dla niej rzeczą obojętną – skoro nie analizowała ani stawek najmu, ani też innych opłat z tego tytułu. Poszkodowana nie wskazała więc żadnych powodów, dla których nie przyjęła samochodu zastępczego oferowanego przez stronę pozwaną, nie wykazując tym samym – w myśl stanowiska wyrażonego w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2017 r. (III CZP 20/17, Lex nr 2340475) – iż poniesione przez nią wydatki na najem pojazdu zastępczego, przekraczające koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu, były celowe i ekonomicznie uzasadnione. Dokonana przez stronę powodową ocena jej oferty najmu samochodu zastępczego jako korzystniejszej od warunków najmu oferowanego Z. K. za pośrednictwem pozwanego ubezpieczyciela z tej przyczyny, iż te ostatnie nie regulowały kwestii dotyczących limitu kilometrów czy też przewożenia zwierząt – w sytuacji, w której poszkodowana w ogóle nie była zainteresowana warunkami korzystania z auta zastępczego (warunkami najmu takiego pojazdu)- jawi się jako nieudolny sposób usprawiedliwienia żądania (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł..

Wszystkie wskazane wyżej względy uzasadniają wniosek, iż Sąd I instancji nie dopuścił się przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów ani też – upatrywanego przez skarżącego skutek uchybień procesowych - naruszenia norm prawa materialnego. Trudno bowiem

jest przyjmować, iż – w sytuacji w której Z. K., mając możliwość eliminacji niedogodności związanych z brakiem możliwości korzystania z samochodu będącego jej własnością w sposób mniej kosztowny, zdecydowała się na najem auta zastępczego generującego większe koszty - poszkodowana swoim działaniem nie doprowadziła do zwiększenia rozmiarów uszczerbku. Oczywistym jest, że takie działania Z. K. nie mogą obciążać pozwanego ubezpieczyciela, który wypłacając odszkodowanie w wysokości 442,80 zł, zrefundował uszczerbek podmiotu poszkodowanego – jak słusznie przyjął Sąd Rejonowy – w granicach swej odpowiedzialności. Z tych względów nie sposób jest zarzucać Sądowi I instancji naruszenia norm prawa materialnego.

Brak słuszności zarzutów apelacji prowadzi – na podstawie przepisu art. 385 kpc – do jej oddalenia.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie przepisów art. 98 § 1 i § 3 kpc przy zastosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik sprawy.

Oddalenie środka odwoławczego skutkuje uznanie powoda za przegrywającego postępowanie odwoławcze a tym samym za zobowiązanego do poniesienia jego kosztów,

w tym należności wydatkowanych przez stronę pozwaną. Te ostatnie obejmowały wyłącznie wynagrodzenie pełnomocnika procesowego pozwanego, którego wysokość (kwota 120,00 zł) została określona na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości

dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych - § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 1 ostatnio wskazanego aktu prawnego.

SSO Tomasz Bajer SSO Beata Matysik SSR Paweł Kowalczyk